

HISTORIC TOWNS - MÖTE I ITALIEN

Den 21–24 juni var det dags för det årliga mötet med ICOMOS International Committee on Historic Towns and Villages (CIVVIH). Denna gång hölls det i Narni, i bergen en timmes tågresor norr om Rom. Det är en av Italiens många medeltida små städer högt uppe på en bergssluttning, som har problem med en minskande och åldrande befolkning och sämre service sedan nya samhällen vuxit upp vid järnvägarna och trafiklederna nere i dalgångarna. Men när man väl tagit sig upp för de slingrande serpentinvägarna får man dock sin belöning: en mycket välbevarad stad med smala, vindlande gator, gammal fin stenbebyggelse som vittnar om historiens utveckling, och en vidunderlig utsikt.

Narni

När ICOMOS Sverige bjöd in Historic Towns-kommittén under kulturhuvudstadsåret 1998 introducerade vi en ny modell för mötet och den har hållit i sig sedan dess. Det viktiga är seminariedagen eller -dagarna och det professionella utbytet. Vi vill också gärna ha en exkursionsdag med anknytning till det tema vi valt. De administrativa frågorna försöker vi lägga så lite tid som möjligt på. I år var det kring 40 deltagare från drygt 20 länder, mest européer men också deltagare från Australien, Japan, Kina, Korea och USA.

Small Towns and Villages

Huvudtemat var Small Towns and Villages. Vi tyckte det var på tiden, för på senare år har det blivit mycket om hoten av höghus och stora nytillskott i de större städerna. Villages får uppfattas som mindre tätorter; de agrara bymiljöerna hör i första hand till Vernacular-kommittén. Det rapporterades om olika undersökningar och praktiskt kulturmiljöbevarande i en lång rad länder. Det ger perspektiv att se vad som räknas som mindre städer och tätorter i skilda delar av världen. I Kina skulle väl Stockholm höra dit

medan vissa äldre småstäder i Australien är så glest och småskaligt bebyggda att vi närmast skulle betrakta dem som villasamhällen.

Även i de mindre stadssamhällena är det problem med höga hus och överstora byggnader. Det är en gåta att man på så många håll tycks tro att man blir unik, attraktiv och ”placerar sig på kartan” genom att göra som alla andra och bygga något höghus eller en manifestationsbyggnad. Och så blir man för det mesta bara en tråkig kopia. Men vi fick också höra om projekt att ta tillvara de historiska värdena, jobba med traditionella tekniker och utveckla samhällen med avfolkningsproblem. Vad en upprustning av den yttre miljön med ganska enkla medel kan betyda.

Risk Preparedness

Ett andra tema för dag två – Risk Preparedness – aktualiserades av jordbävningen nordöst om Rom tidigare i år. I Parma, efter flera jordbävningar under de senaste decennierna, kan man konstatera att de största skadorna uppstått i hus där man gjort olika ingrepp i den ursprungliga konstruktionen, som påbyggnader, flyttade väggar, nya fönster, inslag av betong och nya material etc. Det har också visat sig att där man gjort förstärkningar i traditionella material och tekniker med flexibla och mjuka material så har de klarat sig bra vid senare jordbävningar. Exkursionen gick till Assisi som ju drabbades av en jordbävning 1967. Här har hela staden fått en ansiktslyftning. Som svensk reagerar man dock på alla cementhaltiga fogbruk. Annat som diskuterades var översvämningarna i Tjeckien.

Nils Ahlberg omvald som Vice President

Vart tredje år väljer kommittén sina funktionärer. Ordförande ytterligare en period är Ray Bondin från Malta och de tre vicepresidenterna omvaldes likaså – jag själv, Michel Bonnette, som var huvudansvarig arrangör för generalassemblén i Quebec, och Sofia Avgerinou-Kolonias från Grekland, som dessutom är medlem av ICOMOS Executive Committee. Även generalsekreteraren, Mical Fireston från Israel, sitter ytterligare en period.

Resolution om Stockholms stadsbibliotek

ICOMOS Sverige har tagit ett initiativ om Stockholms stadsbibliotek. Detta är ju i hög grad också en stadsplanefråga och handlar om Asplundmiljön som helhet, utifrån den stadsplan som Gunnar Asplund ritade för hela området. Och i detta ingår de tre annexbyggnaderna efter Odengatan som en integrerad del.

I världsarvssammanhang är ”integritet” ett centralt begrepp i bedömningen och en förutsättning för att hamna på världsarvslistan. Det handlar om fullständighet, om helhetsbilden, att alla delar som hör till finns kvar och att inte senare förändringar motverkar eller menligt inverkar på det kulturhistoriska värdet. Så bör man naturligtvis också se på Stadsbiblioteket.

Jag presenterade biblioteksmiljön och det vinnande tävlingsförslaget och Giora Solar från Israel utarbetade ett förslag till resolution och protest från kommittén som också antogs och kommer att tillställas Stockholms stad. Här görs jämförelser med det modernistiska världsarvet i Tel-Aviv.

Nils Ahlberg